

Gehoorzaam aan Gods Woord

Geloven in God kan niet zonder gehoorzaamheid, ook al staat dat haaks op de tijdgeest, zo schreef Pieter Boonstra in het vorige nummer van *Nader Bekeken*. Johan Klein stelde zichzelf hardop de vraag waarom hij, als moderne mens, zich nog steeds aan het gezag van de Schrift onderwerpt. In dit artikel komt hij met een 'simpel' antwoord.

Onlangs bladerde ik door een stapeltje brieven die ik eind jaren tachtig, begin jaren negentig ontving uit de Sovjet-Unie. De meeste brieven kwamen uit de Oekraïne. De afzenders vroegen om bijbels en kinderbijbels, liefst in de Oekraïense taal.

Een moeder van drie kinderen (11, 9 en 2) vroeg om een kinderbijbel, een catechismus en een gebedenboek. Een invalidenkring in Odessa wilde 'ter zelfvolmaking' graag een Bijbel en een Heilig Evangelie ontvangen. Een vrouw die Ljoeba heette vroeg om Oekraïense bijbels en een kinderbijbel: voor haar kinderen, maar ook voor haar man die op 45-jarige leeftijd invalide was geworden. 'Wij willen dat vader en kinderen meer kennis zouden krijgen over Christus en zouden groeien overeenkomstig Gods geboden', schreef ze, 'wat je zaait, zul je ook oogsten. Wij zijn voor onze kinderen verantwoording schuldig aan de Heere God. Misschien heb ik iets niet goed geschreven, want wij hebben ons geloof van onze overgrootvader die Grieks-Katholiek was.'

Uit al deze brieven sprak een enorme honger naar meer geloofskennis en naar het Woord van God, dat door de briefschrijvers werd gezien als gezaghebbend over hun leven.

Waarom ik mij aan de Bijbel onderwerp

De brieven vormden voor mij de aanleiding om mij eens hardop af te vragen: waarom onderwerp ik, West-Europees mens, mij in het derde decennium van de 21^e eeuw nog steeds aan het gezag van de Bijbel als aan 'de heilige Schrift'?

Simpel

Wat betreft het Nieuwe Testament kan ik kort zijn: daaruit heb ik Jezus Christus leren kennen als mijn Verlosser en

Zaligmaker. Maar het Oude Testament? Ik weet dat veel christenen daar vandaag moeite mee hebben. De een leest er (bijna) nooit meer in, de ander meent zelfs dat het christendom in onze samenleving een goede kans van overleven heeft wanneer wij ons als christenen distantiëren van een aantal woorden in het Oude Testament.

Waarom onderwerp ik mij aan het gezag van het Oude Testament als aan 'de heilige Schrift'?

Mijn antwoord is nogal simpel: *omdat mijn Heer en Zaligmaker dat deed.*

Een slaaf staat niet boven zijn Heer, zei Jezus. Als ik mij *boven* de Bijbel plaats, heb ik geen deel aan Christus en kan ik zijn volgeling niet zijn. Daarom plaats ik mij *onder* het gezag van de Bijbel, zoals die Russen en Oekraïners en talloze anderen dat vóór mij hebben gedaan. Zoals Christus zelf dat heeft gedaan. Als ik zijn leerling en volgeling wil zijn, zal ik moeten beginnen waar Hij zelf begon: in gehoorzaamheid aan de Schriften. Alleen in die weg kan ik met Hem sterven en

Een slaaf staat niet boven zijn Heer. Daarom plaats ik mij onder het gezag van de Bijbel, zoals Christus zelf dat heeft gedaan

met Hem opstaan tot het eeuwige leven. Alleen in die weg ontvang ik (nu al, en straks nog veel meer) alle schatten en rijkdommen die Hij voor mij heeft klaarliggen.

Catechisant

Onlangs moest ik voor een groep catechisanten van GKv, CGK en NGK iets vertellen over 'God (beter) leren kennen'. Een van de jongens merkte op dat wat hij in de Bijbel las niet klopte met zijn gevoel van God, zoals hij dat ervaart in de kerkdiensten en in de liederen die daar worden gezongen. Als voorbeeld noemde hij de Psalmen: die kloppen niet met wat hij voelde van God.

Ik begreep hem wel: wanneer je bent opgegroeid met Opwekking en Sela kunnen sommige Psalmen je rauw op het lijf vallen. Zoals ook de werkelijkheid ons rauw op het lijf kan (gaan) vallen. Corona zal, vrees ik, niet 'het laatste wee' zijn.

Ik heb de jongen er dan ook niet van langs gegeven, maar ik heb gezegd: 'Als Jezus er ook zo over had gedacht, had

Hij nooit de Redder van de wereld kunnen worden. In de Hof van Getsemane aanvaardde Hij de weg die Hij van God moest gaan, met een beroep op de Bijbel: 'Hoe zouden anders de Schriften in vervulling gaan waar staat dat het zó moet gebeuren?'

'Er zit heel wat in wat u zegt,' zei de jongen diplomatiek. Maar misschien was zijn antwoord wat meer dan diplomatie.

Veel Psalmen zijn Jezus rauw op het lijf gevallen – daar danken wij onze redding aan.

Hoe Jezus zich onderwierp aan de Schrift

Vanuit de theologie is ons vaak het beeld aangereikt van een toornige God die zijn woede op de mensheid wil koelen, totdat de Zoon tussen Hem en de mens inspringt en zegt: 'Vader, wreekt u zich dan maar op Mij, Ik zal de straf wel dragen'. Het is het beeld van een toornige God wiens woede tot bedaren moet worden gebracht door zijn lieve Zoon.

Jezus zelf gaf mijns inziens een andere voorstelling van zaken.

De gehoorzame Zoon

Je zou verwachten dat Hij, wanneer Hij over zijn naderende lijden en sterven sprak, als motief daarvoor zou noemen zijn liefde tot de mensheid en zijn verlangen om mensen te redden van het eeuwig verderf. In plaats daarvan noemt Jezus telkens weer als motief dat Hij de wil van zijn Vader moet doen en de Schriften, de Bijbel van het Oude Testament, moet vervullen. Wat betreft het motief om de wereld te redden, namelijk uit liefde tot mensen, geeft Hij voluit de eer aan zijn Vader, wanneer Hij tegen Nicodemus zegt: 'Want God had de wereld zo lief dat Hij zijn enige Zoon heeft gegeven, opdat iedereen die in Hem gelooft niet verloren gaat, maar eeuwig leven heeft. God heeft zijn Zoon niet naar de wereld gestuurd om een oordeel over haar te vellen, maar om de wereld door Hem te redden' (Joh. 3:16,17).

Met andere woorden: het initiatief om de wereld te redden ging uit van de Vader – en de Zoon was Hem daarin gehoorzaam. Nergens in de Bijbel blijkt dat Jezus zijn Vader heeft moeten overtuigen om de wereld te sparen. Jezus was zijn (aardse) leven lang eenswillend met zijn Vader. Dat wil zeggen: Hij zette de wil van zijn Vader voorop – zelfs op het moment dat het juk van de gehoorzaamheid Hem te zwaar leek om te dragen. Dat moment brak aan in de Hof van Getsemane, toen het gewicht van het lijden dat Hem te wachten stond Hem tegen de grond drukte. 'Vader, indien het mogelijk is, laat deze beker aan Mij voorbijgaan!' bad Hij toen. Maar dan laat Hij er onmiddellijk op volgen: 'Maar niet mijn wil, maar uw wil geschiede.'

Johannes beschrijft een soortgelijke situatie in Johannes 12:27, waar Jezus zegt: 'Nu ben ik doodsbang. Wat moet Ik zeggen? Vader, laat dit ogenblik aan Mij voorbijgaan? Maar hiervoor ben Ik juist gekomen.'

En dan roept Hij uit: 'Laat nu zien hoe groot uw naam is, Vader!' En toen klonk er een stem uit de hemel: 'Ik heb mijn grootheid getoond en Ik zal mijn grootheid weer tonen.' Dat was waar Jezus voor was gekomen: dat door Hem, Jezus, de grootheid van God zichtbaar zou worden. Daar was Jezus zijn leven lang op gericht: op de verheerlijking van Gods naam. En Hij was niet minder vertoornd dan zijn Vader wanneer mensen met Gods eer een loopje namen. Tegen de duivenverkopers riep Hij: 'Weg ermee! Jullie maken een markt van het huis van mijn Vader!' (Joh. 2:16).

Hoe wist Jezus wat God van Hem wilde?

Maar hoe kwam Jezus aan zijn kennis van God en hoe wist Hij wat God van Hem verlangde?

Uit de Tanach, de boeken van het Oude Testament. Jezus zei niet: de Bijbel is maar een boek, het gaat om een Persoon. Nee, uit Het Boek, de heilige Schrift, leerde Hij de Persoon van zijn Vader kennen.

Daar begon Hij al jong mee. Toen Hij twaalf jaar was, was Hij drie dagen 'zoek'. Ten slotte vonden zijn ouders Hem in de tempel, waar Hij met de schriftgeleerden van gedachten wisselde over de Tanach. Als Maria Hem vraagt: 'Kind, hoe kun je ons dit aandoen?' antwoordt Hij heel verbaasd: 'Wisten jullie dan niet dat Ik bezig moest zijn met de dingen van mijn Vader?'

Eenzelfde soort vraag stelt Hij later aan de gedemoraliseerde Emmaüsgangers, die menen dat met Jezus' kruisdood zijn roeping is afgelopen: 'Hebt u dan zo weinig verstand en bent u zo traag van begrip dat u niet gelooft in alles wat de profeten gezegd hebben? Moest de Messias al dat lijden niet ondergaan om zijn glorie binnen te gaan?' (Lukas 24:25,26). En terwijl Hij met hen verder wandelde, gaf Hij hun een lesje in Schriftverstaan: 'Daarna verklaarde Hij hun wat er in al de Schriften over Hem geschreven stond, en Hij begon bij Mozes en de Profeten'.

Wat in dit verhaal opvalt is dat Hij van zijn leerlingen in de eerste plaats geloof in de Schriften verlangt. En vervolgens dat alles wat Hij had gedaan en geleden op de Schriften gebaseerd was. Wie dus kritisch en argwanend tegenover de Schriften van het Oude Testament staat, veegt de basis van Jezus' verlossingswerk onder diens voeten weg. Wat zo iemand overhoudt, is een vaag en subjectief Jezusbeeld dat met de historische Jezus weinig of niets van doen heeft.

Jezus verwijt de beide Emmaüsgangers hun twijfel, maar helpt ze er vervolgens wel overheen door de Bijbel voor hen te laten opengaan. Laten wij ons door Jezus over onze twijfels

Wie kritisch en argwanend tegenover de Schriften van het Oude Testament staat, veegt de basis van Jezus' verlossingswerk onder diens voeten weg

heen helpen, of vinden we het 'veiliger' te blijven steken in het stadium van het niet-zeker-weten? Dan ontgaat ons de vreugde van een 'brandend hart'. Dan wordt het zelfs koud in de kerk.

Jezus' zelfkennis

Er is nog iets wat in dit verhaal opvalt, namelijk dat Jezus uit de Schriften zichzelf had leren kennen. Lezend in de Thora, de Profeten en de Psalmen was Hij tot het besef gekomen dat Hij, Jezus van Nazareth, alles moest gaan volbrengen waar anderen in waren tekortgeschoten en waar ze niet aan hadden kunnen voldoen. En dat niet alleen: ook al het lijden waarover met name in de Psalmen gesproken wordt, eigende Hij zichzelf toe en nam Hij voor zijn rekening. Toen Petrus er in de Hof van Getsemane op los wilde gaan, zei Jezus tegen hem: 'Zou Ik de beker die mijn Vader Mij gegeven heeft, niet drinken?' (Joh. 18:11). Volgens Matteüs 26:53 zei Hij er nog iets bij: 'Weet je niet dat Ik mijn Vader maar te hulp hoeft te roepen en dat Hij Mij dan twaalf legioenen engelen ter beschikking zou stellen? Maar hoe zouden dan de Schriften in vervulling gaan, waar staat dat het zo moet gebeuren?' Jezus gaf zich in de hof niet aan zijn vijanden over uit onmacht, maar uit gehoorzaamheid aan zijn Vader, wiens wil Hij uit de Schriften had leren kennen. Uit diezelfde Schriften wist Hij ook waar het voor Hem op uit zou lopen wanneer Hij deze weg van lijden gehoorzaam tot het einde ging. Die weg zou leiden tot zijn heerlijkheid. Hij zou naast zijn Vader op de troon zitten en vandaaruit talloze mensen uit alle volken tot zich trekken, opdat hun de zonden vergeven zouden worden. Toen Hij na zijn opstanding zijn elf leerlingen voor de eerste keer ontmoette, was dat het eerste wat Hij hun duidelijk maakte: 'Toen Ik nog bij jullie was, heb ik tegen jullie gezegd dat alles wat in de Wet van Mozes, bij de Profeten en in de Psalmen over Mij geschreven staat in vervulling moest gaan.' Daarop maakte Hij hun verstand ontvankelijk voor het begrip van de Schriften. Hij zei tegen hen: 'Er staat geschreven dat de Messias zal lijden en sterven, maar dat Hij op de derde dag zal opstaan uit de dood, en dat in zijn naam alle volken

opgeroepen zullen worden om tot inkeer te komen, opdat hun zonden worden vergeven. Jullie zullen hiervan getuigenis afleggen, te beginnen in Jeruzalem' (Luk. 24:43-48).

Wist Jezus het eventjes niet meer?

Maar toen Jezus aan het kruis uitriep: 'Mijn God, mijn God, waarom hebt U Mij verlaten?', wist Hij het toen eventjes zelf niet meer?

Dat lijkt mij uitgesloten. Jezus kende ongetwijfeld de hele psalm (22) uit zijn hoofd, net als veel van zijn (joodse) toehoorders. En ik vermoed dat Hij, door de aanhef van de psalm in de mond te nemen, gelovige bijbellezers van alle tijden en alle plaatsen met de neus op de hele Psalm heeft willen drukken.

Toen Hij dit uitriep, had Hij de halve psalm al op zijn nek genomen (vers 16 e.v.):

*Mijn kracht is droog als een potscherf,
mijn tong kleeft aan mijn gehemelte,
U legt mij neer in het stof van de dood.
Honden staan om mij heen,
een woeste bende sluit mij in,
zij hebben mijn handen en voeten doorboord.
Ik kan al mijn beenderen tellen.
Zij kijken vol leedvermaak toe,
verdelen mijn kleren onder elkaar
en werpen het lot om mijn mantel.*

Maar Hij wist ook waar de psalm op uit zou lopen (vers 22 e.v.):

*U geeft mij antwoord.
Ik zal uw naam bekendmaken,
U loven in de kring van mijn volk.
Overall, tot aan de einden der aarde,
zal men de HEER gedenken en zich tot Hem wenden.
Voor U zullen zich buigen
alle stammen en volken.
Een nieuw geslacht zal Hem dienen
en aan de kinderen vertellen van de Heer;
aan het volk dat nog geboren moet worden
zal het van zijn gerechtigheid verhalen:
Hij is een God van daden.*

Dat is de vrucht die Hij 'tot verzadiging toe' gezien heeft (Jes. 53:11), omwille van zijn moeitevol lijden. Dat is het loon op zijn gehoorzaamheid aan de Schriften.

Als wij zijn volgelingen willen zijn, zullen we Hem op die weg van gehoorzaamheid moeten volgen. Met minder kunnen we niet toe. Dat is de weg die tot heerlijkheid leidt! ■

'Alles wat in de Wet van Mozes, bij de Profeten en in de Psalmen over Mij geschreven staat moest in vervulling gaan'

Rembrandt, *Christus en twee discipelen onderweg naar Emmaüs*